

Halfslachtige oplossingen werken niet

Twijfelt er nog iemand aan de rol van hebzucht bij de huidige financiële crisis? Nauwelijks, zo lijkt het. Allerlei partijen,

inclusief toezichthouders, pleiten nu plotseling voor het beteugelen van de 'uit de hand gelopen' variabele beloningen in de financiële wereld. Wie de puinhopen overziet moet inderdaad concluderen dat in de top van veel financiële instellingen een op eigenbelang gerichte cultuur heerst, waarin het begrip 'ethiek' slechts figureert in de door de pr-afdeling opgestelde *corporate* gedragscode. 'Beteugelen' dus, die belonings-systemen.

Maar wat is dat? Minister van Financiën Wouter Bos heeft een prettig duidelijke opvatting: hij verbiedt bonussen bij instellingen waar de Staat met miljarden is bijgesprongen. Ik vrees echter dat de uiteindelijke beteugeling halfslachtiger zal zijn.

Ten eerste zal men, onder druk van voorspelbare lobbies, niet kiezen voor een totaal verbod maar voor een *aangepast* bonussysteem. Er zal slechts worden gesleuteld aan criteria, prestatie-termijnen, termijnen voor het *cashen* van opties en aandelen enz., met de goedbetaalde hulp van belonings- en andere adviesbureaus.

Toch is de simpelste oplossing - die van Bos - de meest logische. De beginvraag is immers: *waarom* variabele beloning? Horden wetenschappers bestuderen het verband tussen variabele beloning van 'topmanagers' en hun prestaties (*zie ook het omslagverhaal in dit nummer*), maar niemand heeft nog kunnen uitleggen waarom de topwerknemers, anders dan andere werknemers, in ruil voor hun (hoge) vaste salaris

'Een verbod van resultaatafhankelijk belonen beperkt bovendien de administratieve lasten.'

niet gewoon datgene zouden kunnen doen waarvoor ze zijn aangenomen. Een simpel verbod van resultaatafhankelijk belonen beperkt bovendien de administratieve lasten. Halfslachtige 'beteugeling' leidt onvermijdelijk tot nieuwe regels met bijbehorende verslaglegging, controle en toezicht. Zonder resultaat bovendien, want de geschiedenis van de bonussystemen leert dat topmanagers en hun adviseurs altijd de wegen weten te vinden waarlangs de geldstroom van bedrijfsruif naar private portemonnee 'legaal' op gang kan blijven.

Ten tweede valt te vrezen dat de aanpassingen vanwege de aard van de huidige crisis beperkt zullen blijven tot financiële instellingen. Ook bij andere beursgenoteerde ondernemingen moeten de beloningen echter dringend op de schop. Wie denkt dat de bestuurdersethiek daar anders is, moet even lezen wat oud-VEB-voorzitter Peter-Paul de Vries, destijds lid van de commissie Tabaksblat, in *de Volkskrant* van 18 oktober 2008 vertelde over de geschiedenis van de conceptbeloningsvoorstellen van die commissie. Alle 'werkgevers' - lees: topwerknemers - zijn daar toen voor gaan liggen, memoreert hij. "Hun vertegenwoordigers in de commissie zijn toen als een blad als een boom omgedraaid. Ach, het was zelfs zo erg ... Er is een besloten bijeenkomst geweest van bestuurders en commissarissen, ik meen in Hilton Amsterdam. Er lagen allerlei voorstellen voor een beter ondernemingsbestuur, voor beter toezicht, voor tal van zaken. Ze hebben het daar alleen maar over hun eigen financiële positie gehad en over het feit dat ze voortaan hun aandelenportefeuille openbaar zouden moeten maken. Daarover hebben ze het gehad, de rest bleef onbesproken."

Sommigen vertrouwen nog steeds op zelfregulering. Diezelfde mensen verwachten vaak veel van de *tone at the top*. Wouter Bos is gelukkig realistischer, maar het is de vraag in hoeverre hij dat in blijvend beleid zal kunnen vertalen.

TOM NIEROP

hoofdredacteur 'de Accountant'

Accountant.nl

Voor eerdere columns en reacties zie Accountant.nl.